

مروری بر بیماریهای زئونوز :

گروهی از بیماریهای عفونی هستند که بین انسان و حیوان، قابل انتقال اند. تاکنون حداقل 200 بیماری مشترک انسان و حیوان در جهان شناسایی شده که 61 درصد بیماریهای عفونی و 75 درصد بیماریهای بازپدید و نوپدید را تشکیل میدهند. مانند تب مالت، هاری، تب دانگ، آبله میمونی، تب خونریزی دهنده کریمه کنگو، سالک، کیست هیداتیک، سیاه زخم، لپتوسپیروز و .... که بصورت خلاصه به یکی از مهمترین آنها می پردازیم:

* بیماری هاری : Rabies :

یک بیماری ویروسی خطرناک زئونوز (بیماری های قابل انتقال از حیوان به انسان) است که در لیست سندرم های واگیر تحت مراقبت، بعنوان یکی از بیماریهای با گزارش آبی و بلافاصله تلفنی (کمتر از 6 ساعت) معرفی شده است این بیماری مربوط به دستگاه عصبی است که بیشتر در سگ، گربه، گرگ، روباه، شغال، گاو، گوسفند، بز، اسب و ... ایجاد بیماری میکند. انسان نیز توسط گزیده شدن حیوانات فوق که آلوده به ویروس بیماری باشند به این بیماری مبتلا می شود.

اهمیت این بیماری بدلیل کشندگی آن است. اگر در ساعات اولیه پس از گزش اقدامی صورت نگیرد (خصوصا گزش هایی که در سر و صورت و گردن اتفاق افتاده) و بنا را بر هار بودن حیوان بگذاریم علائم هاری ظاهر میشود. و منجر به مرگ وی خواهد شد

علائم هاری در انسان 2 مرحله دارد: 1 - مرحله آرام شامل سردرد شدید و بیقراری، وحشت و ترس از نور و صدا، خروج کف از دهان، گوشه گیری و یا بر عکس آن 2- مرحله خشمگین مانند تشنج، حمله به اطرافیان. و گاز گرفتن و در نهایت بعلت رسیدن ویروس به مغز و فلج عضلات دستگاه تنفس منجر به مرگ بیمار می گردد. بنابراین اگر علائم بیماری ظاهر شود هیچ درمانی وجود ندارد.

عمده ترین راه سرایت بیماری از راه گاز گرفتن و تماس بزاق حیوان با پوست آسیب دیده میباشد. بنابراین علاوه بر گزش دندانی، از طریق پنجه کشیدن حیواناتی مانند سگ و گربه، بیماری قابل انتقال است.

پیشگیری از بیماری :

خوشبختانه بیماری به راحتی قابل پیشگیری است بشرطی که فرد مورد حیوان گزیده ، بلافاصله و فوراً خود را به مرکز درمان پیشگیری هاری برساند و تحت خدمات رایگان (شستشو و واکسیناسیون در 3 یا 4 نوبت و در صورت لزوم سرم) قرار گیرد . در هر حال و بدون در نظر گرفتن بعد مسافت ، بعنوان اولین اقدام، مراجعه به نزدیکترین بیمارستان ، مرکز سلامت یا خانه بهداشت و شستشوی محل گزیدگی با آب و صابون بمدت 15 تا 20 دقیقه ضرورت پیدا میکند و سپس ارجاع به مرکز هاری و انجام خدمات اشاره شده ..

نکته مهم این است که در دهه اخیر ، گرایش برخی خانواده ها به نگهداری حیوانات علی الخصوص سگ و گربه در منزل رو به فزونی نهاده و تعداد حیوان گزیدگی ها در سطح کشور و به تبع آن در شاهرود و میامی نیز افزایش یافته است . با وجود اینکه سطح آگاهی مردم به مراجعه بموقع به واحد هاری تاحدودی افزایش یافته ولی خطر بیماری هاری بعلت تماس انسان با حیوان، همچنان بالاست. توصیه میشود کلیه موارد حیوان گزیده در اسرع وقت به واحد هاری مراجعه نمایند و تحت درمان - پیشگیری رایگان هاری قرار گیرند .

در خصوص واکسیناسیون جهت پیشگیری از هاری ، 2 پروتکل در حال اجراست :

1- روش اینترادرمال سه نوبتی که هر نوبت دو دوز ، در روزهای 0-3-7 در دو عضو مختلف مانند دلتوئید یا شانه بمیزان 0/1 سی سی تزریق میشود

2- روش عضلانی چهار نوبتی که هر نوبت یک دوز ، در روزهای 0-3-7 و 14 هر نوبت یک تزریق 0/5 سی سی ، که در صورت زنده بودن سگ یا گربه بمدت 10 روز ، تزریق نوبت چهارم (روز 14) نیازی نیست .

تزریق سرم ضدهاری (همراه با واکسن) در مراجعه اول ، در صورت بروز زخم و خارج شدن خون یا خراش عمیق پوست و جراحت ناحیه سرو صورت ، گردن ، دستها و نواحی تناسلی ، الزامی است . ایمنوگلوبولین هاری بمیزان 20 واحد بین المللی بازاء هر کیلوگرم وزن بدن در اطراف یا داخل زخما بصورت عمقی تزریق میگردد

بدین ترتیب با انجام واکسیناسیون (و سروترابی در صورت نیاز) ، فرد ایمنی لازم را در مقابل بیماری خطرناک هاری کسب نموده است . ضمناً باید به فرد آموزش داده شود که با مراجعه بموقع ، طبق تاریخ هایی که در کارت واکسیناسیون وی توسط کارشناس واحد هاری ثبت شده سلامتی خود را تضمین نماید. در هر حال هرگونه حیوان گزیدگی باید جدی فرض شده و بعنوان هاری تلقی گردد و فرد تحت مراقبت و درمان سریع قرار گیرد .

مراکز ارائه دهنده خدمات درمان پیشگیری هاری و مراقبت حیوان گزیدگی در سطح دانشگاه :

در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شاهرود 3 مرکز درمان پیشگیری هاری و مراقبت حیوان گزیدگی ، بصورت شبانه روزی و آنکال ارائه خدمت می دهند:

- 1- شهرستان شاهرود : مرکز هاری عظیما – واقع در طبقه زیرین معاونت بهداشتی
- 2- شهرستان میامی : مرکز هاری واقع در طبقه همکف شبکه بهداشت و درمان میامی
- 3- شهرستان میامی : مرکز هاری حسین آباد – واقع در مرکز سلامت روستایی کالپوش

گروه پیشگیری و مبارزه با بیماریهای معاونت بهداشتی شاهرود